

פרשת פנחס תשפ"א
מי הוא פנחס?

במדבר פרק כה

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב: (ב) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל: (ד) ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש וישב חרון אף ה' מישראל: (ה) ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: (ז) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: (ח) ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל: (ט) ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלה: פ (י) וידבר ה' אל משה לאמר: (יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום: (יג) והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל: (יד) ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעני: (טו) ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור ראש אמות בית אב במדן הוא:

רש"י

(א) **בשטים** - כך שמה: **לזנות אל בנות מואב** - על ידי עצת בלעם כדאיתא בחלק: (ב) **וישתחוו לאלהיהן** - כשתקף יצרו עליו ואומר לה השמע לי, והיא מוציאה לו דמות פעור מחיקה ואומרת לו השתחוה לזה: (ג) **פעור** - על שם שפוערין לפניו פי הטבעת ומוציאין רעי, וזו היא עבודתו: **ויחר אף ה' בישראל** - שלח בהם מגפה: (ד) **קח את כל ראשי העם** - לשפוט את העובדים לפעור: **והוקע אותם** - את העובדים: **והוקע** - היא תליה, כמו שמצינו בבני שאול והוקענום לה' (שמואל ב' כא ו) ושם תליה מפורשת בעבודה זרה בסקילה, וכל הנסקלין נתלין: **נגד השמש** - לעין כל. ומדרש אגדה השמש מודיע את החוטאים, הענן נקפל מכנגדו והחמה זורחת עליו: (ה) **הרגו איש אנשיו** - כל אחד ואחד מדייני ישראל היה הורג שנים, ודייני ישראל שמונה רבוא ושמונת אלפים, כדאיתא בסנהדרין (יח א): (ו) **והנה איש מבני ישראל בא** - נתקבצו שבטו של שמעון אצל זמרי שהיה נשיא שלהם, אמרו לו אנו נדונין במיתה ואתה יושב וכו', כדאיתא באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פב א): **את המדינית** - כזבי בת צור: **לעיני משה** - אמרו לו משה, זו אסורה או מותרת, אם תאמר אסורה, בת יתרו מי התירה לך וכו', כדאיתא התם: **והמה בוכים** - נתעלמה ממנו הלכה כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו געו כלם בבכיה. בעגל עמד משה כנגד ששים רבוא, שנאמר (שמות לב כ) ויטחן עד אשר דק וגוי וכאן רפו ידיו, אלא כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לו: (ז) **וירא פינחס** - ראה מעשה וזכר הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר לו קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא, מיד ויקח רומח בידו וגוי: (ח) **אל הקבה** - אל האהל: **אל קבתה** - [אל הקיבה] כמו הלחיים והקיבה כיון בתוך זכרות של זמרי ונקבות שלה, וראו כלם שלא לחנם הרגם, והרבה נסים נעשו לו כו', כדאיתא התם (סנהדרין פב ב): (יא) **פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן** - לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן: **בקנאו את קנאתי** - בנקמו את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת דבר, אנפרימני"ט בלע"ז [חמה]: (יב) **את בריתי שלום** - שתהא לו לברית שלום, כאדם המחזיק טובה וחנות למי שעושה עמו טובה, אף כאן פירש לו הקדוש ברוך הוא שלומותיו: (יג) **והיתה לו** - בריתי זאת: **ברית כהנת עולם** - שאע"פ שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו, שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחתן, אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשח, לא בא לכלל כהונה עד כאן. וכן שנינו בזבחים (קא ב) לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי: **לאלהיו** - בשביל אלהיו, כמו (במדבר יא, כט) המקנא אתה לי, (זכריה ח ב) וקנאתי לציון, בשביל ציון: (יד) **ושם איש ישראל וגוי** - במקום שייחס את הצדיק לשבח ייחס את הרשע לגנאי: **נשיא בית אב לשמעני** - לאחד מחמשת בתי אבות שהיו לשבט שמעון. דבר אחר להודיע שבחו של פינחס, שאע"פ שזה היה נשיא, לא מנע את עצמו מלקנא לחילול השם, לכך הודיעך הכתוב מי הוא המוכה: (טו) **ושם האשה המכה וגוי** - להודיעך שנאתם של מדינים שהפקירו בת מלך לזנות, כדי להחטיא את ישראל: **ראש אמות** - אחד מחמשת (במדבר לא ח) מלכי מדין את אוי ואת רקם ואת צור וגוי, והוא היה חשוב מכולם, שנאמר ראש אמות, ולפי שנהג בזיון בעצמו להפקיר בתו מנאו שלישי: **בית אב** - חמשה בתי אבות היו למדין עיפה ועפר וחונך ואבידע ואלדעה, וזה היה מלך לאחד מהם: